

Lovsongur til komandi ljósið

TÓNLEIKUR. Sunleif Rasmussen er fegin, tí hann hevur fingið bleggging úr Føroyum um eitt tónleikaverk, og hetta er ráð hending. Í farnu viku byrjaði Sunleif Rasmussen uppá eina nýggjarsouverturu við teksti eftir Jørgen-Frantz Jacobsen. Hugvekjandi er, at arbeiðið byrjaði í Heinesenshúsum. Upprunin er, at Urd Johannesen settist at lesa í bókini *Dýrmæta Liv*, har bróvini, ið Jørgen Frantz sendi Williami Heinsen eru sannað. Hon fekk hugskot um at seta tónleik til bræv við yvirkriftini Nýggjarsouvertura. Hetta fyrri at heiðra skaldið, sum komandi ár hevði fylt 100 ár. Sunnudagin skrivaðu Urd og Sunleif undir sáttmálan um blegggingina av tónleikaverkinum, sum Sunleif skal skriva tónleikin til komandi árið

Dagfinn Olsen

Klukkan er 8:30. Tysmorgun 23. november 1999. Ein er myrkt.

Við bussplássíð norðanfyri tunnilin millum Kaldhaksbotn og Signabóttastættir tveir bílar. 4 fólk trína út, tveir úr hvørjum bílinum. Tann eini í svørtum frakka.

Húst hesa ofrættakendu byrjan, so er talan um gleðlig tónleik inni í fýroyskt mentanarlív. Eitt nýtt fýroyskt verk sær dagsins ljós. Eitt verk, ið settur ljósið í hásæti.

Maðurin í svarta frakkanum er Sunleif Rasmussen.

Umframt blaðmann og myndamann, er eini ein kvinna í svørtum frakka, Urd Johannesen. Hon er tann, ið hevur fingið alt á gløð, og Urd og Sunleif hava júst skrivað undir sáttmála og Sunleif er nú á veg heim, - niður aftur til Danmarkar. Men teir næstu 30 minuttirnar, áðrenn bussurin til flogvøllin

kemur, hava tey bæði sett av til myndamann og blaðmann.

Orandi hugskot

Fyrri litlur árið setti Urd seg við bókini *«Det Dyrebare Liv»*. Hetta eru brøv, ið Jørgen-Frantz Jacobsen sendi vinnamanninum Williami Heinsen. Teir báðir vinnemennir høvdu ikki bert ásk til skrivningina, men eisini til tónleikin. Í brøvum sínum til William, hevur Jørgen-Frantz ofta nýtt yvirkriftir úr tónleikaverkinum fyrri at ljúsa hugløg. Soleiðs nevnt ein yvirkriftin nýggjarsouvertura. Áðr eru t.d. Rondo Allegro, Grave og Andante.

Nýggjarsouverturan og tað, at Jørgen-Frantz hevði fylt 100 ár 29. november ár 2000, setti hugsanir í gongd, og Urd fekk stórfering og orandi hugskot.

Hon settist at gera verkætlan um eitt tónleikaverk til tekstin hjá

Jørgen-Frantz.

Í umsókn orðar Urd upprunan til

artalanina soleiðs: »...eithvørt átti at verðið gjørt fyrri at heiðra henda mann, ið hevur gleitt okkum fýroyingar við sínum skaldskapi og víðisfarsmóðum, og hevur sett Føroyar á heimskortið. Í bókini, sum Christian Matras hevur umsett, er eitt bræv, ið ber heitið "Nýggjarsouvertura", og tað er skrivað á ein slíkan hátt, at ein nærum hoyrir tónleikin ímillum linjurnar».

Undirvisingar- og Mentanarstjórn og Mentanargrunnur Føroya Læstingis við í myndini. Urd hevur sett seg í samband við Poul Jakup Thomsen frá Føroya Symfoniorkestri og tey eru komnið ásamt um, at verkið verði frumframført sum partur av Váð-konsertini hjá Symfoniorkestrinum 31. mars og 1. apríl ár 2001.

Luttakandi kór verður Havnarbókarið og Kór Langholtskirku úr Reykjavík.

Sunleif

Hon hevði nógvur og stórar atlanir og fleiri tónasmiðir í huganum, men at enda ringdi hon til Sunleif Rasmussen.

- Eg var eitt sindur fjalturungin. Men Sunleif bað hana fáa tekstin. Og 5 minuttir seinni ringdi hann aftur og seði, at hann tók uppá-gávna, sigur Urd.

Síðani hevur Urd starvast við at fáa figging til artalanina, sum kemur at kosta einar 690.000 krónur.

Hon hevur fingið okkurt um 1/3 av hesum til vegna og har eru Tórshavnar býráð, Norðurlandahúsið,

Undirvisingar- og Mentanarstjórn og Mentanargrunnur Føroya Læstingis við í myndini.

Urd hevur sett seg í samband við Poul Jakup Thomsen frá Føroya Symfoniorkestri og tey eru komnið ásamt um, at verkið verði frumframført sum partur av Váð-konsertini hjá Symfoniorkestrinum 31. mars og 1. apríl ár 2001.

Luttakandi kór verður Havnarbókarið og Kór Langholtskirku úr Reykjavík.

Sunleif um verkið

Sunleif er bláskortur, tá vit sita í bilinum við bussplássíð á Signabóttastættir. Hann dylir ikki, at hann er legin um at fáa bleggging úr Føroyum, tí tað hendur ikki ofta.

Sunleif meir, at hetta verður eitt oratorium uppá einar 40-45 minuttir. Hann vantar at verða liðugur við oratoríð á heysti ár 2000. So kann næsta hálsa árið nýst til venjing hjá luttakarum. Tað verður skrivað fyrri kór, orkestar og solistar. Hetta er fyrsta ferðin hann royndur

tað, hóast hann áður hevur skrivað fyrri øll hesi, men ongantíð í einum og sama verki.

Ljósið

- Teksturinn er fyltur við tónleiki. Tað snýr seg um ljósið, komandi ljósið. Teksturinn er næstan ein lovsongur til komandi ljósið og er skrivaður á nýggjársinum, tá tað byrjar at ljúsa, sigur Sunleif.

- Sjálv bókinn er jú sera áhuga-verd og har er nógvur tónleik. Millum annað er eitt tema, sum Jørgen-Frantz hoyrir, tá vindurin blásur í ein krana. Hetta er eitt tema hjá Schubert og hetta hevur hann skrivað niður. Hetta verður tikið við í kompositiónina, sigur Sunleif.

- Hann lurtar eisini eftir Stravinsky. Hetta visir, at hann er frammaliga og lurtar eftir nýggjasta tónleikinum. Hann skrivar til William í 1926, at honum dmar væl Vároffurð hjá Stravinsky.

Verkið var frumframført í 1912, sigur Sunleif.

Metaforar ljúsa sinnistøðuna Jørgen-Frantz var raktur av sjúku á ungum árum og lá nógv á sjúkrahúsi. Hann doyði ungur og fekk t.d. ikki sjálvur gjørt bók sína um Barbaru lúna.

- Tá Jørgen-Frantz ljúsr sína sinnistøðu, so hevur hann nógvur metaforar, sum hava samband til tónleikin.

- Eg haldi tað er, tá hann byrjar uppá »Barbaru«, at hann sigur, at hugløgð er ógjølt, men líkamlið ringt. Tá skrivar hann nakað soleiðis, at »símíð er sum villir blásarar, í steðginum av syrgnum violinum«.

Hetta er Kroppurin, sigur Sunleif.

- Slíkar myndir hava týðning fyrri meg, tá eg skrivi, sigur Sunleif.

Hann sigur, at fýroyska týðingin hjá Christian Matras er sera góð og er ikki langt frá danska upprunatextinum.

- Vit gera tað so, at verkið kann syngjast á báðum málum, fýroyskum og danskum, og hetta er væl gjørligt, sigur Sunleif.

- Hetta er stórt verk, einar 45

Myndir: Jens Kristian Vang

ingin úr Føroyum og tað eri eg ikki vanur við og gjørdist tí fegin. Tá eg so hevði mítt meg aftur á tekstin, so var leyst og liðugt og eg seði, ja, greiðir Sunleif frá.

Nú er skjótt settur á Sunleif er byrjaður at skrivað og tað var í Heinesenshúsum, og tað er jú eitt sindur ímyndarligt, eru Urd og Sunleif sand um. Eisini sáttmálin varð undirskrivaður har.

Tey eru tó eitt sindur keddi av, at tey ikki klára at fáa verkið framført til sjálvan 100 ára dagin hjá skaldinum.

- Men vit kunnu tó grunda ár 2001 við, at yrkingin er skrivað í 1921 og er hon tó 80 ár tá, sigur Sunleif.

Frá myrkt til ljós

Urd kemur at hugsa um okkurt hon hevur lisið um Janus Djurhuus og saman hugleita Urd og Sunleif um allar farnu skaldabækur okkara.

- Høvdurin ímyndar sær, at hann er longur norðuri, har komandi ljósið ger seg galdandi. Tað verður eitt verk, ið byrjar myrkt, frá myrkt til ljós, sigur Sunleif. Eg eri byrjaður at skrivað tað ljúsa fyrst, nú byrjanin til ta ljúsa tónna nærkast, sigur Sunleif.

Tey bæði hetta á myndugleikar og tónleikakreftir um at standa saman so endaliga úrslið gerst so gott sum gjørligt, tí hetta halda Sunleif og Urd at skaldið hevur uppihørd.

Eisini á Signabóttastættir ljúsa vinnu-íð á myrktinum og bussarinn vestur á flogvøllin ses í tunnilsmanninum.

Sunleif letur síðulákuna á bussinum upp, - sum av handabógvi, - settur innar taskur og pappkassarar við røstum kjóði.

Um eitt ár skal hann vera liðugur við tónleikin til nýggjarsouvertura, sum Urd Johannesen hevur bílagt til heiðis fyrri skaldið Jørgen-Frantz Jacobsen

Urd og Sunleif hava júst skrivað undir sáttmála og er hann nú á veg heim, - niður aftur til Danmarkar. Men teir næstu 30 minuttirnar, áðrenn bussurin til flogvøllin kemur, hava tey bæði sett av til myndamann og blaðmann.

Nýggjarsouvertura ár 2000 - Jørgen-Frantz Jacobsen til heiðurs. Hetta var hugskotið, sum Urd Johannesen fekk og Sunnudagin skrivaðu hon og Sunleif Rasmussen undir sáttmálan um liggjng av verkinum